

Маълумот оиди иҷроиши Бюҷети давлатӣ дар семоҳаи аввали

соли 2014

Дар давраи ҳисоботӣ натиҷаҳои чамъбасти пешакии нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ мусбӣ арзёбӣ гардида, ҳаҷми Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ бо афзоиши реалии 7,0 фоиз ба 7,8 млрд. сомонӣ баробар гардид, ки ин нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,1 млрд. сомонӣ ё 16,9 фоиз зиёд мебошад. Афзоиши истеҳсолот дар ин давра дар ҳамаи соҳаҳо таъмин гардида, истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ 3,6 фоиз, кишоварзӣ 13,6 фоиз, гардиши моли чакана 13,1 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли 3,4 фоиз таъмин гардидааст.

Ҳаҷми гардиши савдои хориҷӣ ба 1155,0 млн. доллари ИМА баробар гардида, нисбати ба ҳамин давраи соли гузашта 44,9 млн. доллари ИМА ё 3,7 фоиз кам гардидааст. Аз ҷумла ҳиссаи содирот дар гардиши савдои хориҷӣ ба 227,6 млн. доллари ИМА ва воридот ба 927,4 млн. доллари ИМА баробар гардид.

Мусбӣ арзёбӣ гардидани нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ ва таъмини устувори молияи давлатӣ имконият дод, ки ҳаҷми умумии Бюҷети давлатӣ ба маблағи 2,9 млрд. сомонӣ ё ба андозаи 102,2 фоиз таъмин гардид, ки ин нисбат ба нақша 60,6 млн. сомонӣ ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 297,8 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Даромади ҷории Бюҷети давлатӣ бошад ба андозаи 102,4 фоиз иҷро гардида, ба он зиёда аз 2,5 млрд. сомонӣ маблағ ворид гардид, ки ин нисбат ба нақша 60,6 млн. сомонӣ ва нисбати ҳамин давраи соли гузашта 360,8 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Дар ин давра аз ҳисоби фаъолияти иқтисодии беруна (Ҳадамоти гумрук) ба буҷет 896,4 млн. сомонӣ ворид гардид, ки 100,3 фоизи нақшаро ташкил дода, нисбат ба нақша 2,7 млн. сомонӣ ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 195,9 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Мақомоти андоз бошад, нақшаи даромади буҷетро 103,5 фоиз таъмин намуда, ба буҷет 1,6 млрд. сомонӣ маблағ ворид намудааст, ки ин нисбат ба нақша 53,0 млн. сомонӣ ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 237,9 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Нақшаи даромади буҷети суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа аз ҳисоби андози иҷтимоии корхонаҳои ғайрибуҷетӣ 101,5 фоиз таъмин гардида, ба он 308,5 млн. сомонӣ ворид шудааст, ки ин нисбат ба нақша 4,6 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Иҷроиши нақшаи даромади буҷети ҷумхуриявӣ низ дар ин давра 100,9 фоиз таъмин гардид, ба он 1,5 млрд. сомонӣ маблағ ворид гардид, ки нисбати нақшаи

пешбинигардида 12,4 млн. сомонӣ ва нисбати ҳамин давраи соли гузашта 178,5 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Қисми даромади бучетҳои маҳаллӣ аз рӯи маълумотҳои пешакӣ бо дарназардошти маблағҳои мақсаднок ва ҳисобии байниҳамдигарӣ аз бучети ҷумҳуриявӣ дар симоҳои аввали соли ҷорӣ ба андозаи 104,0 фоиз иҷро гардида, ба ҷои 1051,0 млн. сомонӣ, ба бучет 1088,4 млн. сомонӣ ворид гардидааст.

Аз ҳисоби сарчашмаҳои дохилӣ бошад қисми даромади бучетҳои маҳаллӣ ба андозаи 106,0 фоиз иҷро гардида, ба бучет 777,9 млн. сомонӣ ворид шудааст, ки ин аз нақшаи пешбинишуда 45,3 млн. сомонӣ ва нисбати ҳамин давраи соли гузашта – 115,8 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Дар ин давра аз бучети ҷумҳуриявӣ ба бучетҳои маҳаллӣ субвенсия ба маблағи 162,0 млн. сомонӣ ё ин ки 92,0 фоизи нақша ва қарзи имтиёзнок ба маблағи 6,5 млн. сомонӣ, ҷамъ ба маблағи 168,5 млн. сомонӣ ҷудо карда шудааст, ки ин 19,1 фоизи хароҷоти ҳақиқии гузаронидаи мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо дар симоҳои аввали соли ҷорӣ ташкил медиҳад.

Новобаста аз таъмини иҷрои даромади бучет дар ҳамаи сатҳҳо, ҳоло ҳам дар ин самт як қатор камбудӣҳо ҷой дошта, на ҳамаи захираҳои мавҷудаи молиявӣ ба бучет пурра ворид карда шудаанд, ки дар натиҷа бучети ҷумҳуриявӣ аз рӯи 4 намуди андозҳо ба маблағи 64,9 млн.сомонӣ, аз он ҷумла: андоз аз ғоида 7,2 млн.сомонӣ ё 47,9 фоиз, андоз аз фурӯш 25,9 млн.сомонӣ ё 57,2 фоиз, андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 4,2 млн.сомонӣ ё 10,7 фоиз ва бози гумрукӣ 27,6 млн.сомонӣ ё 19,6 фоиз таъмин нагардиданд.

Иҷроиши қисми даромади бучетҳои маҳаллӣ, агар барзиёд таъмин шуда бошанд ҳам, аз тарафи кормандони мақомотҳои молия ва андози вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо барои сифатнок иҷро шудани он аҳамияти ҷиддӣ дода нашудааст, ки дар натиҷа баъзе шаҳру ноҳияҳо, аз ҷумла ноҳияҳои Варзоб ба маблағи 374,4 ҳазор сомонӣ ё ба андозаи 13,0 фоиз, Ҳисор ба маблағи 2948,7 ҳазор сомонӣ ё ба андозаи 15,0 фоиз, шаҳри Турсунзода ба маблағи 9,4 млн. сомонӣ ё ба андозаи 43,0 фоиз ва дар вилояти Суғд ноҳияи Б. Ғафуров ба маблағи 309,5 ҳазор сомонӣ ё ба андозаи 1,3 фоиз ва шаҳри Конибодом – 1033,7 ҳазор ё ба андозаи 9,4 фоиз ўҳдадорӣ худро дар назди бучет таъмин карда натавонистанд.

Ҳамзамон, дар ин давра бақияпулиҳои андоз нисбат ба 1 январи соли 2014 - (884,9 млн.сомонӣ) ба маблағи 8,0 млн.сомонӣ афзоиш ёфта, ҳаҷми онҳо ба 1 март соли 2014 – 892,9 млн. сомонино ташкил намудааст.

Ҳаҷми зиёди маблағи бақияпулиҳо ба корхонаҳои азими ҷумҳурӣ – 513,2 млн.сомонӣ (57,5 фоиз), вилояти Хатлон – 138,9 млн.сомонӣ (15,6 фоиз), вилояти

Суғд – 116,1 млн.сомонӣ (13,0 Ҷоиз), шаҳри Душанбе – 76,4 млн.сомонӣ (8,6 Ҷоиз), шаҳри Ваҳдат – 8,0 млн.сомонӣ (0,9 Ҷоиз), шаҳри Турсунзода – 10,6 млн.сомонӣ (1,2 Ҷоиз), ноҳияи Рудакӣ – 7,0 млн.сомонӣ (0,8 Ҷоиз), ноҳияи Ҳисор – 9,0 млн.сомонӣ (1,0 Ҷоиз), ноҳияи Шаҳринав - 2,6 млн.сомонӣ (0,3 Ҷоиз) ва боқимонда ба дигар шаҳру ноҳияҳо рост меояд.

Тибқи маълумоти пешакӣ дар семоҳаи аввали соли 2014 аз тарафи мақомоти андоз бо роҳи маҷбуран ситонидани қарзи андозҳо нисбати 333 андозсупоранда 507 қарор ба маблағи умумии 502,7 млн. сомонӣ қабул карда шуда, аз ҳисоби ин қарорҳо ба буҷет 34,7 млн. сомонӣ ворид карда шуд.

Қисми хароҷоти Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар семоҳаи аввали соли 2014 дар доираи даромадҳои воқеии буҷет амалӣ гардида, ба андозаи 80,0 Ҷоиз иҷро ва ба иқтисодиёти кишвар 2,4 млрд. сомонӣ равона гардидааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта ба маблағи 345,5 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Аз ҷумла дар ин давра маблағгузори соҳаҳои ҳокимият ва идоракунии давлатӣ ба андозаи 69,6 Ҷоиз (158,8 млн. сомонӣ), мудофия – 79,1 Ҷоиз (95,4 млн. сомонӣ), мақомоти ҳифзи ҳуқуқ – 76,9 Ҷоиз (111,0 млн.сомонӣ), маориф – 89,0 Ҷоиз (446,0 млн.сомонӣ), тандурустӣ – 87,5 Ҷоиз (168,4 млн.сомонӣ), ҳифзи иҷтимоӣ – 85,4 Ҷоиз (581,6 млн.сомонӣ), хоҷагии манзилию коммуналӣ – 61,2 Ҷоиз (216,8 млн.сомонӣ), соҳаи фарҳанг ва варзиш – 62,5 Ҷоиз (52,0 млн.сомонӣ), комплекси сӯзишвории энергетикӣ – 79,3 Ҷоиз (206,0 млн.сомонӣ), кишоварзӣ 74,5 Ҷоиз (54,7 млн.сомонӣ), нақлиёт ва коммуникатсия 88,7 Ҷоиз (78,5 млн.сомонӣ) таъмин карда шудааст.

Дар давраи ҳисоботӣ барои маблағгузори соҳаҳои иҷтимоӣ бо дарназардошти хароҷотҳои хоҷагӣ манзилии коммуналӣ аз ҳисоби Буҷети давлатӣ зиёда аз 1,5 млрд. сомонӣ равона гардидааст, ки ин зиёда аз 60,0 Ҷоизи ҳаҷми умумии хароҷоти Буҷети давлатиро ташкил медиҳад.

Қисми хароҷоти буҷетҳои маҳаллӣ дар семоҳаи аввали соли 2014 –ум ба андозаи 94,0 Ҷоиз иҷро гардида, ба маблағи 880,5 млн. сомонӣ маблағгузорӣ карда шудааст, ки ин нисбати нақша 54,7 млн. сомонӣ кам мебошад.

Дар ин давра маблағгузори соҳаҳои мақомоти идоракунии давлатӣ 488,3 млн. сомонӣ (94%), мудофия 6,4 млн. сомонӣ (90%), мақомоти ҳифзи ҳуқуқ – 5,7 млн. сомонӣ (90%), маориф - 414,0 млн. сомонӣ (95%), тандурустӣ –171,5 млн. сомонӣ (95%), ҳифзи иҷтимоӣ 6,3 млн. сомонӣ (85%), хоҷагии манзилию коммуналӣ – 176,0 млн. сомонӣ (93%), варзиш – 2,6 млн. сомонӣ, чорабиниҳои фарҳангӣ – оммавӣ – 21,7 млн. сомонӣ (88%), хароҷот барои беҳтар намудани заминҳо - 2,6 млн. сомонӣ (100%), соҳаи байторӣ - 3,2 млн. сомонӣ (90%), нақлиёт

ва коммуникатсия – 14,3 млн. сомони (95%) ва дигар хароҷотҳо ба маблағи 7,6 млн.сомони таъмин карда шудааст.

Дар семоҳаи аввали соли ҷорӣ нақшаи аниқшудаи хароҷоти сохтмони асосии буҷети ҷумҳуриявӣ – 269,6 млн. сомони ташкил дод, ки маблағгузори он ба ҳолати 1 апрели соли 2014 дар ҳаҷми 147,5 млн. сомони ё 55,0% таъмин гардидааст.

Нақшаи аниқшудаи хароҷоти буҷет барои корҳои ҷустуҷӯи геологӣ, заминсозӣ ва геодезӣ дар соли 2014–ум 12,3 млн. сомони ташкил медиҳад, ки маблағгузори он дар семоҳаи аввали соли 2014 дар ҳаҷми 1,0 млн. сомони ё 85,6 фоиз таъмин гаштааст.

Маблағгузори сармоягузориҳои асосии муттамарказ дар соҳаҳои ҳокимияти давлатӣ – 8,3 млн. сомони ё ин ки 59 % нақша, мудофия ва ҳифзи ҳуқуқ – 4,6 млн. сомони ё ин ки 38,5 % нақша, маориф – 16,1 млн. сомони, ё ин ки 62,4 % нақша, тандурустӣ – 440 ҳаз. сомони, ё ин ки 8,5 % нақша, хоҷагии манзилию коммуналӣ – 2,6 млн. сомони ё 33,8 % нақша, фарҳанг ва варзиш – 3,1 млн. сомони ё 14,0 % нақша, энергетика – 103,2 млн. сомони, ё ин ки 66,2 % фоизи нақша, кишоварзӣ – 1,9 млн. сомони, ё ин ки 46,1 % нақша, нақлиёт ва коммуникатсия – 4,1 млн. сомони 52 % нақша, сохтмон – 3,3 млн. сомони, ё ин ки 24,0 % нақшаро ташкил додааст.

Дар давраи ҳисоботӣ оид ба ҷалб ва татбиқи лоиҳаҳои муштаракӣ инвестиционӣ як қатор корҳои назаррас ба анҷом расонида шудааст, ки аз рӯи нишондиҳандаҳои натиҷаҳои ҷамъбастии пешакии семоҳаи аввали соли 2014 дар ҷумҳуриӣ 68 лоиҳаҳои муштаракӣ инвестиционӣ дар якҷоягӣ бо ташкилотҳои байналхалқии молиявӣ амалӣ шуда истодааст.

Мувофиқи таҳлилҳои пешакӣ дар семоҳаи аввали соли 2014 ҳаҷми умумии маблағҳои азхудгардида дар лоиҳаҳои муштаракӣ инвестиционӣ ба назардошти қарзи Ҷумҳурии Халқии Хитой – 160,1 млн.сомони, аз ҷумла қарз – 43,0 млн. сомони, грант – 94,0 млн. сомони ва ҳиссаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – 23,1 млн. сомони ташкил дода, барои соҳаҳои ҳокимият ва идоракунии давлатӣ - 4,3 млн. сомони, маориф – 5,4 млн. сомони, тандурустӣ – 2,9 млн. сомони, ҳифзи иҷтимоӣ – 1,0 млн. сомони, хоҷагии манзилию коммуналӣ – 36,2 млн. сомони, хоҷагии қишлоқ – 38,2 млн. сомони, энергетика 9,1 млн.сомони ва нақлиёт – 63,2 млн. сомони равона гардидааст.

Бояд қайд намуд, ки танҳо дар семоҳаи аввали соли ҷорӣ - 4 созишномаҳои қарзӣ грантӣ оид ба татбиқи гардидани лоиҳаҳои муштаракӣ инвестиционӣ ба маблағи 138,2 млн. сомони ба имзо расонида шуд, ки аз он маблағҳои грантӣ 75,0 млн. сомони ва маблағҳои қарзӣ 63,2 млн. сомони ташкил медиҳад.

Маблағи умумии қарзи берунаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба 1 апрели соли 2014 – 2192,48 млн.долл. ИМА – ро ташкил медиҳад, ки ин ба 21,9 фоизи Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ баробар мебошад.

Ҳаҷми умумии қарзи беруна дар се моҳи соли чорӣ нисбат ба аввали сол ба қадре афзоиш ёфт, ки ин ҳам бошад, аз ҳисоби азхуд намудани қарзҳои ҷалбшаванда ба маблағи – 35,09 млн. долл ИМА, аз ҳисоби фарқияти қурби асъор ба маблағи 2,87 млн. долл ИМА ва аз ҳисоби пардохти қарзи асосӣ ба маблағи 33,96 млн. долл ИМА кам гардид (нисбат ба аввали соли чорӣ 4,0 млн. долл. ИМА зиёд шуд).

Хизматрасонӣ ва пардохти қарзи берунаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дарназардошти қарзи Хазинаяи Байналмилалӣ Асъор, ки дар тавозуни БМТ дарҷ мешаванд ва қарзҳои кафолатноки ҳукумати дар давраи ҳисоботӣ – 42,69 млн. долл. ИМА, аз ҷумла пардохти қарзи асосӣ – 33,96 млн. долл. ИМА ва фоизи қарз – 8,73 млн. долл. ИМА - ро ташкил медиҳад.

Дар давраи ҳисоботӣ ҳамагӣ 1 созишномаи қарзӣ бо Бонки Исломии Рушд оиди «Таҷдид ва дигаргунсозии зеристгоҳи барқии Равшан» ба маблағи 13,07 млн. долл. ИМА ба имзо расонида шудааст.